

Sastamalan kaupungin verkkosivuston saavutettavuuden arviointi (WCAG 2.0)

1. Verkkopalvelun arvioija
Papunet, Kehitysvammaliitto ry
2. Arvioinnin tilaaja
Papunet, Kuntien verkkopalveluiden saavutettavuuden arviointi -hanke
3. Arvioinnin ajankohta
15.4.2015
4. Arvioitava kohde
Sastamalan kaupungin sivusto. Palvelun etusivu (http://www.sastamala.fi) ja sen HTML-pohjaiset sivut
5. Arvioinnin tavoite
Perusraportti Perusraportissa jokainen WCAG 2.0 -kriteeri merkitään hyväksytyksi tai hylätyksi. Hyväksytyin kriteerin pistemäärä on 2, osittain hylätyn kriteerin 1 ja hylätyn 0. Mikäli kriteeri ei täyty, raportissa esitetään vähintään yksi hylkäykseen johtanut sivu. Sivun on tarkoitus toimia esimerkkinä ongelmasta, joten palvelussa saattaa olla muitakin sivuja, joilla kyseinen ongelma esiintyy. Kriteereistä arvioidaan ainoastaan arvioitavissa olevat kohdat, ts. ne kriteerit, joita koskevia ominaisuuksia sivustolla ei ole, jätetään arvioimatta. Nämä kohdat eivät vaikuta negatiivisesti loppupistemäärään, ja ne on merkitty raportissa harmaalla värillä.
6. Arvioinnin taso (A, AA, AAA)
AA
7. Käytetyt teknologiat
HTML, CSS, JavaScript

8. Arvioitavat sivut

- <http://sastamala.fi>
- http://sastamala.fi/sastamala/sivu.tmpl?sivu_id=3059
- http://sastamala.fi/sastamala/lomake/show.tmpl?sivu_id=3346&id=156
- http://sastamala.fi/sivu.tmpl?sivu_id=6840
- http://sastamala.fi/sastamala/sivu.tmpl?sivu_id=5910
- http://sastamala.fi/sastamala/sivu.tmpl?sivu_id=2993
- http://sastamala.fi/sivu.tmpl?sivu_id=7595
- http://sastamala.fi/sivu.tmpl?sivu_id=3061
- http://sastamala.fi/sivu.tmpl?sivu_id=3191
- http://sastamala.fi/sivu.tmpl?sivu_id=4795
- http://sastamala.fi/sivu.tmpl?sivu_id=5952

9. Muuta olennaista

Arvio on tehty osana Papunet-verkkopalveluyksikön toteuttamaa hanketta, joka sai osarahoituksen Liikenne- ja viestintäministeriöltä. Hankkeen nimi on *“Kuntien verkkopalveluiden saavutettavuuden arviointi -hanke”*. Hankkeen tavoitteena oli arvioida kuntien verkkopalveluiden saavutettavuutta (10-15 kuntaa), julkaista tulokset verkossa ja informoida kuntia arvioiden tuloksista.

Arvioreportti

1.1 Tekstivastineet: Tarjoa tekstivastineet kaikelle ei-tekstuaaliselle sisällölle.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
1.1.1 (A-taso)	Onko käyttäjän kannalta olennaista informaatiota sisältäville kuville annettu kuvaava ja riittävän informaation sisältävä tekstivastine?	<ul style="list-style-type: none"> • http://sastamala.fi • http://sastamala.fi/sastamala/sivu.tmpl?sivu_id=3059 	- Sivuston kuvissa on käytetty hyvin huonosti tekstivastineita.	0
1.1.1 (A-taso)	Linkitetyillä kuvilla ja lomakkeiden kuvapainikkeilla on kuvaava tekstivastine tai -arvo.	http://sastamala.fi/	- Linkitetyillä kuvilla ei ole kuvaavaa tekstivastinetta tai -arvoa.	0
1.1.1 (A-taso)	Onko käyttäjän kannalta epäolennaisille kuville annettu määre alt="" tai toteutettu ne css-taustakuvana?			2
1.1.1 (A-taso)	Onko CAPTCHA tai muuta vastaavat ratkaisut toteutettu saavutettavasti?			NA
1.1.1 (A-taso)	Onko lomakkeiden kentillä kuvaavat nimilaput (label)?			2
1.1.1 (A-taso)	Onko kaikelle muulle ei-tekstimuotoiselle sisällölle annettu tekstivastine?			NA
1.2 Aikasidonnainen media: Tarjoa vastine aikasidonnaiselle medialle.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
1.2.1 (A-taso)	Onko audiomuotoiselle sisällölle (podcastit, mp3-tiedostot ym.) olemassa vastaavan informaation sisältävä tekstimuotoinen vastine?			NA
1.2.1 (A-taso)	Onko videoille olemassa vastaavan informaation sisältävä tekstimuotoinen vastine tai audiotiedosto?			NA

1.2.2 (A-taso)	Onko tekstitykset tarjottu kaikelle nauhoitetulle audiosisällölle synkronoidussa mediassa? Tekstityksien tulee tarjota audioraidan sisältö tekstimuodossa, sisältäen informaatiota, joka ei välttämättä liity itse dialogeihin (esimerkiksi "huokaisee", "oven narahdus" tai "salamointia").			NA
1.2.3 (A-taso)	Onko verkkosivuilla oleville videoille olemassa kuvaileva tekstivastine tai kuvaileva ääniselite (mikäli videon oma ääniraita ei sisällä riittävästi informaatiota kaikesta videon sisällöstä)?			NA
1.2.4 (AA-taso)	Onko suoran videosisällön ääniraita tekstitetty.			NA
1.2.5 (AA-taso)	Onko erillinen kuvaileva ääniselite tarjolla kaikelle videosisällölle?			NA
1.3 Mukautettava: Tuota sisältöä, joka voidaan esittää eri tavoin (esimerkiksi yksinkertaisemman asettelun avulla) informaatiota tai rakennetta menettämättä.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK
1.3.1 (A-taso)	Onko verkkosivun rakenne ja elementtien suhteet ilmaistu HTML-kielen avulla tai vastaava informaatio on annettu tekstimuotoisena?	<ul style="list-style-type: none"> • http://sastamala.fi/ • http://sastamala.fi/sastamala/lomake/show.tmp? sivu_id=3346&id=156 • http://sastamala.fi/sivu.tmp? sivu_id=6840 	<ul style="list-style-type: none"> - Hakukentällä ei ole label-elementtiä. - Lomakkeissa ei ole labeleita. - Taulukoissa ei ole käytetty HTML-kieltä elementtien merkitsemiseen. 	0
1.3.2 (A-taso)	Onko HTML-koodin kautta määrittyvä sisällön lukemisjärjestys looginen ja intuitiivinen?			2
1.3.3 (A-taso)	Onko verkkosivuston käyttämiseen tarkoitetut ohjeet toteutettu niin, että niiden ymmärtäminen ei vaadi kykyä kuulla tai nähdä?			2
1.4 Onko verkkosivustolla esitettävät ohjeet toteutettu niin, että niiden ymmärtäminen ei vaadi kykyä kuulla tai nähdä?				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
1.4.1 (A-taso)	Onko käytetty muitakin visuaalisia keinoja kuin väriä välittämään informaatiota verkkosivulla?			2

1.4.2 (AA-taso)	Onko verkkosivulla mekanismi äänen pysäyttämiseksi, hiljentämiseksi tai sen voimakkuuden säätämiseksi mikäli se käynnistyy automaattisesti ja soi yli 3 sekuntia?			NA
1.4.3 (AA-taso)	Onko tekstin tai tekstiä esittävän kuvan kontrastisuhte vähintään 4,5:1? Onko ison tekstin (yli 18px tai 14px lihavoituna), kontrastisuhte vähintään 3:1?	http://sastamala.fi/	- Navigoinnin vihreä ja oranssi (valkoisella taustalla) linkkiteksti ei täytä kontrastivaatimusta. - Oikean laidan värikkäissä painikkeissa kontrastivaatimus ei täyty.	0
1.4.4 (AA-taso)	Onko verkkosivu on luettava ja voidaanko sitä käyttää ilman ongelmia, jos tekstin kokoa kasvatetaan 200%?			2
1.4.5 (AA-taso)	Onko vältetty tekstin tarpeetonta esittämistä kuvamuodossa?	http://sastamala.fi/	- Etusivun laatikoissa on käytetty kuvia tekstin esittämisessä.	0
2.1 Käytettävissä näppäimistöltä: Toteuta kaikki toiminnallisuus siten, että se on käytettävissä näppäimistöltä.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
2.1.1 (A-taso)	Sivun kaikki toiminnot ovat käytettävissä näppäimistön kautta.	http://sastamala.fi/	- Ajankohtaista, Kuulutukset ja Hankinnat -elementteihin ei pääse käsiksi näppäimistön kautta. - Sivun alalaidassa vaakunan ja sastamalan logoihin ei pääse näppäimistön kautta.	0
2.1.2 (A-taso)	Näppäimistön fokus ei milloinkaan lukitu sivun mihinkään elementtiin. Jos näppäimistöllä voidaan siirtyä johonkin sivun elementtiin, siitä on mahdollista näppäimistön avulla myös pois.			2
2.2 Tarpeeksi aikaa: Anna käyttäjille tarpeeksi aikaa lukea ja käyttää sisältöä.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
2.2.1 (A-taso)	Jos sivulla tai sovelluksella on aikaraja, onko käyttäjän mahdollista kytkeä aikaraja pois päältä, säätää sitä tai jatkaa sitä?			NA
2.2.2 (A-taso)	Voidaanko automaattisesti käynnistyvä liikkuva, välkkyvä tai vierivä sisältö keskeyttää, pysäyttää tai piilottaa käyttäjän toimesta?			NA

Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
2.3 Sairauskohtaukset: Älä suunnittele sisältöä tavalla, jonka tiedetään aiheuttavan sairauskohtauksia.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
2.3.1 (A-taso)	Mikään sivun oleva sisältö ei välky tiheämmin kuin 3 kertaa sekunnissa?			2
2.4 Navigoitava: Tarjoa käyttäjille tapoja navigoida, etsiä sisältöä ja määrittää sijaintinsa.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
2.4.1 (A-taso)	Onko sivulla mahdollista ohittaa verkkopalvelun toistuvat rakenteet, esimerkiksi joka sivulla toistuvat navigointirakenteet?	http://sastamala.fi/		0
2.4.2 (A-taso)	Onko verkkosivuilla kuvaavat ja informatiiviset otsikot ("Page title")?	<ul style="list-style-type: none"> • http://sastamala.fi/sastamala/sivu.tmpl?sivu_id=5910 • http://sastamala.fi/sastamala/sivu.tmpl?sivu_id=6840 	- Sivustolla on usealla sivulla otsikkona vain "Sastamalan kaupunki".	0
2.4.3 (A-taso)	Onko verkkosivun navigoitavien elementtien (linkit, lomake-elementit yms.) navigointijärjestys looginen ja intuitiivinen?			2
2.4.4 (A-taso)	Voidaanko jokaisen linkin tarkoitus selvittää yksin linkkitekstistä tai linkkitekstistä ja sen kontekstista yhdessä?	http://sastamala.fi/	- Etusivun laatikoiden tarkoitusta ei voida selvittää (linkkitekstiä eikä tekstivastinetta ei ole).	0
2.4.5 (AA-taso)	Verkkosivu on löydettävissä sivustolta useammalla kuin yhdellä tavalla.			2
2.4.6 (AA-taso)	Ovatko otsikot (h1, h2, jne.) kuvaavia ja informatiivisia? Ovatko lomake- ja muiden vuorovaikutteisten toimintoelementtien nimilaput (labels) kuvaavia ja informatiivisia?			2
2.4.7 (AA-taso)	Näkeekö käyttäjä, missä verkkosivun elementissä näppäimistön fokus kulloinkin on?	http://sastamala.fi/	- Koko sivustolta on poistettu elementtien fokus-ääriiviivat (focus outline).	0

3.1 Luettava: Tee tekstisisällöstä luettavaa ja ymmärrettävää.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
3.1.1 (A-taso)	Onko verkkosivun kieli määritetty?	http://sastamala.fi/		0
3.1.2 (A-taso)	Onko käyttäjälle kerrottu (lang-attribuutilla), jos verkkosivun jokin sisältöelementti on esitetty sivulle määritetystä kielestä poikkeavasti?			NA
3.2 Ennakoitava: Tee verkkosivuista sellaisia, että niiden ilmiasu ja toiminta ovat ennakoitavissa.				
Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
3.2.1 (A-taso)	Kun verkkosivun jokin elementti vastaanottaa fokuksen, sen seurauksena <ul style="list-style-type: none"> • sivu ei merkittävästi muutu • pop-up -ikkuna ei avaudu • näppäimistön fokus ei siirry loogisesta paikastaan • ei tapahdu mitään muuta muutosta, joka voisi hämmäntää tai disorientoida käyttäjää. 			2
3.2.2 (A-taso)	Kun käyttäjä syöttää tietoa tai muuttaa jonkin verkkosivun elementin asetusta tai arvoa, tämän seurauksena <ul style="list-style-type: none"> • sivu ei merkittävästi muutu • pop-up -ikkuna ei avaudu • näppäimistön fokus ei siirry loogisesta paikastaan • ei tapahdu mitään muuta muutosta, joka voisi hämmäntää tai disorientoida käyttäjää, ellei tästä ole kerrottu käyttäjälle etukäteen. 			2
3.2.3 (AA-taso)	Pysyykö useilla sivuilla toistuvien navigaatioelementtien linkkijärjestys samana verkkopalvelun eri sivuilla?			2
3.2.4 (AA-taso)	Samankaltaisten toiminnon toteuttavat elementit esitetään verkkopalvelun eri sivuilla johdonmukaisesti.			2
3.3 Syötteen avustaminen: Auta käyttäjiä välttämään ja korjaamaan virheitä.				

Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
3.3.1 (A-taso)	Jos lomakkeella havaitaan syötevirhe, sen paikka osoitetaan ja virheen kuvaus esitetään tekstimuotoisena.	http://sastamala.fi/sastamala/lomake/show.tpl?sivu_id=3346&id=156	- Palautelomakkeessa ei havaita syötevirheitä eikä vaadittuja kenttiä ole.	NA
3.3.2 (A-taso)	Onko käyttäjää ohjeistettu riittävästi mikäli hänen edellytetään syöttävän tietoa verkkopalveluun?			NA
3.3.3 (AA-taso)	Jos lomakkeella havaitaan syötevirheitä, korjausehdotukset esitetään käyttäjälle (mikäli ne tunnetaan).			NA
3.3.4 (AA-taso)	Voiko käyttäjä peruuttaa, tarkistaa tai vahvistaa lähettämänsä syötteen, jos se: <ul style="list-style-type: none"> • aiheuttaa lakiin perustuvia sitoumuksia • aiheuttaa taloudellisia seuraamuksia • sisältää käyttäjän testivastauksia • muuttaa tai poistaa käyttäjän hallinnoimaa dataa 			NA

4.1 Luettava: Tee tekstisisällöstä luettavaa ja ymmärrettävää.

Kriteeri	Heuristiikka	Sivut (URI)	Kommentit	OK / pisteet
4.1.1 (A-taso)	Onko verkkopalvelun sisältämä HTML-koodi sellaista, että käytettävät ohjelmat (esim. selaimet ja ruudunlukuhjelmat) pystyvät esittämään (jäsentämään) sen oikein?	<ul style="list-style-type: none"> • http://sastamala.fi/ • http://sastamala.fi/sastamala/lomake/show.tpl?sivu_id=3346&id=156 • http://sastamala.fi/sivu.tpl?sivu_id=6840 	<ul style="list-style-type: none"> - Hakukentällä ei label-elementtiä. - Lomakkeissa ei label-elementtejä. - Taulukoissa ei ole käytetty HTML-kieltä elementtien merkitsemiseen (cellpadding, valign, width, border ym.). 	0
4.1.2 (A-taso)	Ovatko kaikki käyttöliittymäkomponentit toteutettu niin, että niitä voidaan käyttää ohjelmallisesti?	http://sastamala.fi/	<ul style="list-style-type: none"> - Oikean laidan värikkäiden elementtien roolia ei voi selvittää ohjelmallisesti. - Valkoisen ruksi-elementin roolia navigoinnin alavetovalikossa ei voi selvittää ohjelmallisesti. 	0

Kokonaispistemäärä 30 / 56 eli **53,6 %**